

NOVICE

LETO V. - št. 38

V KOČEVJU, DNE 17. SEPTEBRA 1960

Cena 15 din

Problematika šolstva NA SEJI OBČINSKEGA LJUDSKEGA ODBORA KOČEVJE

Kočevje, petek, 9. septembra. — Dnevni red današnje seje obeh zborov ObLO Kočevje, ki jo je vodil predsednik Drago Benčina, je bil zelo obširen, problematika, ki so jo obravnavali, pa pestra in zanimiva. Najbolj obširno je bilo poročilo Sveta za šolstvo. Na seji so tudi sprejeli več važnih odlokov, potrdili statut Stanovanskih skupnosti Kočevje-mesto in Rudnik. Govorili so tudi o prenosu osnovnih sredstev podjetja »Klas« v likvidaciji na Kemično tovarno v izgradnji ter sprejeli sklep o zagotovitvi sredstev za Kemično tovarno Kočevje zaradi povišanja cen.

Osemletki v Kočevju imata zgolj učilnice, potrebovali pa bi še prostore za različne dejavnosti, predvsem prostore za tehnično vzgojo. Nobena šola nima prostorov za predavanje fitke, prav tako pa nimajo risalnice in pevske sobe. Posebno problematično pa je vprašanje telovadnice za šolske potrebe. Edina telovadnica je na Bračičevi šoli, vendar je mnogo premajhna. Šeškova šola, gimnazija in Vajenska šola sicer uporabljajo telovadnico v Šeškovem domu, vendar je ta preveč oddaljena in preobremenjena, ker se večkrat uporablja za razne kulturne prireditve. Nujno bi bilo treba misliti na gradnjo novega šolskega poslopja, v katerem bi bila v popoldanskem času tudi vajenska šola, kajti z razvojem industrije se iz leta v leto večja tudi število vajencev.

Tako tudi že vozi po Kolpski dolini šolski avtobus, ki vozi otroke višjih razredov iz Oslinice in vse učence iz ostalih krajev v osemletko v Predgradu le prvi štirje razredi, otroci višjih razredov pa hodijo v Stari trg.

Drugi problem pa je pomanjkanje učiteljev. Letos je obširnih razpisih odšlo iz občine 14 učiteljev, prišlo pa jih je le nekaj. Občina sedaj štipendira 38 prostovoljnih delavcev, ki bodo doštudirali v prihodnjih petih letih. Za štipendiste

(Konec na 2. strani)

IDILA OB KOLPI PRI PETRINI

Razstava živine v Laščah

Kmetijska zadruga Velike Lašče bo počastila spomin na slavno borbo naših narodov za nacionalno in socialno svobodo z veliko razstavo plemenske živine, ki bo v Velikih Laščah, v nedeljo, dne 18. septembra dopoldne. Razstava bo združena s proslavo krajevnega praznika.

Zivinorejski odsek pri Kmetijski zadrugi. Pravi razvoj se je začel šele po osvoboditvi. Družba je dala na razpolago sredstva za uvoz dobrih plemenjakov in telic za osvežitve krvi. Pod vodstvom priznanih strokovnjakov je začela zadruga temeljito selekcijo. Prva razstava plemenske živine v svobodni domovini je bila že leta 1947. Zatem so se vrstile razstave leta 1950, 1953, 1956, tako da bo letošnja po vrstnem redu že peta. In če pomislimo, da je bila v začetnih povojnih letih, to je leta 1945, 1946 povprečna mlečnost komaj 1808 kg, in če vemo, da je poskočila v letu 1954 že na 2431 kg — v letu 1955 na 2572, v letu 1956 na 2793 kg, v letu 1957 na 3170 kg in v letu 1958 na 3336 kg s povprečno toľščo 3,72 odstotkov in če vemo, da je letos še veliko večja (za kar zaenkrat še ne razpolagamo s podatki), potem moramo ugotoviti velik napredek in moramo biti s takimi hitrim razvojem docela zadovoljni.

Ker se je vzporedno z vzrejo plemenske živine znatno dvignilo tudi mlekarstvo, so Ljubljanske mlekarne sklenile zgraditi v Velikih Laščah mlekarno-regulator s kapaciteto (Konec na zadnji strani)

Najprej so odborniki poslušali poročilo Sveta za šolstvo, v katerem je bila zajeta najrazličnejša problematika o šolstvu v kočevski občini. Šolska reforma v naši občini se bo izvajala postopoma, kakor bomo imeli na razpolago sredstva, ki so za uvedbo reformirane šole nujno potrebna. Šolsko reformo uvajamo že tretje leto. V prvi etapi, to je v prvih treh razredih, se je pouk prenesel izven razreda in je postal življenjski. Otroci so se pričeli spoznavati z življenjem in delom! Tudi pouk v tretjem in četrtem razredu se odvija po novih učbenikih, učnih načrtih, ki približujejo šolo življenju.

V letošnjem šolskem letu pa uvajamo šolsko reformo v višjo stopnjo osnovne šole, od šestega razreda navzgor. S tem bo formalno reformirana osnovna šola in se bo približala uresnitvi zahtev zakona o obvezni šoli. Osnovna šola predstavlja minimum šolanja. V njej se mora zajeti minimalno znanje, ki ga mora dobiti vsak državljan v pogledu splošnega znanja kakor družbene vzgoje, kajti šola mora biti povezana z vso dejavnostjo naše družbene skupnosti.

V naši občini je pot do popolne reforme nekoliko počasnejša, predvsem zaradi tega, ker so kraji redko naseljeni in ni moč ustanoviti več centralnih šol, na katere bi navezali bližnjo okolico. V bodoče bo treba združevati manjše šole v večje šolske okolišje. — Doslej je v prvi in drugi fazi reforme zajetih 2530 otrok v popolne osemletne šole in 1761 otrok v razrednim poukom. Možnost popolnega osemletnega šolanja imajo otroci iz Kočevja, Livoldca, Kočevske Reke, Zeljn, Stare cerkve in Fare. V ostalih podeželskih šolah, ki so eno ali dvoodelne, je še 769 otrok, ki kljub kvalitativnemu delu učiteljskega osebja ne morejo pridobiti tistega znanja, ki ga potrebujejo za bodoče življenje. Starši te otroke navadno vpisujejo v osemletne šole. Vendar pa se ravno osemletke borijo s pomanjkanjem učilnic in ostalih prostorov. Najtežji problem je v Kočevju, kjer ni dosti manjkalo, da niso že letos uvedli treh

Titova pot miru

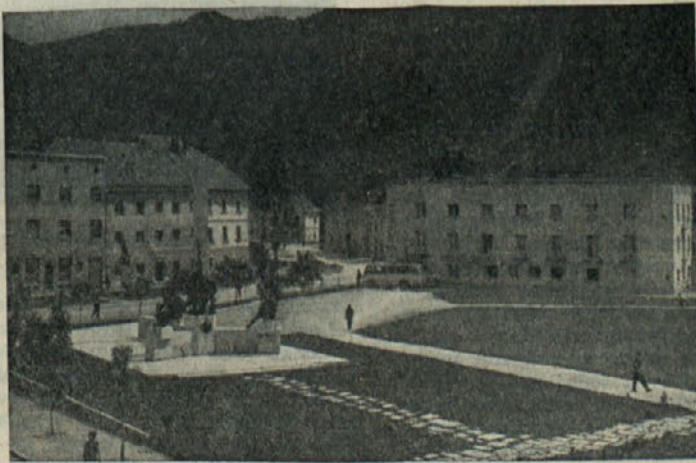
V NEW YORK

V skladu z dosedanjimi napori vlade FLRJ, da zlasti preko OZN čim več prispeva k ohranitvi miru in ublaži mednarodno napetost, je bilo sklenjeno, da bo predsednik Josip Broz-Tito osebno vodil delegacijo naše države na petnajstem zasedanju Generalne skupščine OZN. Tovariš Tito je odpotoval v ponedeljek ob enajstih zvečer z vlakom preko Italije v Francijo, od koder je nadaljeval pot z ladjo v New York. V delegaciji so še Koča Popovič, Leo Mates, Josip Djerdja, v New Yorku pa se bo delegaciji pridružil kot član tudi stalni predstavnik FLRJ v OZN veleposlanik Dobrovoje Vidič.

godbe itd. Organizirali bodo tudi že tretjič tradicionalni pohod po kurirskih stezah okoli mesta. Program proslav se bo pričel izvajati že v nedeljo 25. septembra in bo končan 3. oktobra. V počastitev praznika bo tudi slavnostna seja občinskega odbora. Predvideni pa so tudi krajši izleti kolektivov v okolico.

Točen program proslav bo sporočen v prihodnji številki našega lista.

Za praznik občine Kočevje

Pretekli teden je sklical občinski odbor SZDL Kočevje širše posvetovanje za izvedbo proslav letošnjega občinskega praznika. Sestanek je vodil predsednik Miro Hegler, udeležili pa so se ga tudi predsednik občine Drago Benčina ter zastopniki družbenih organizacij, podjetij in šol.

Na razpravi so obravnavali načelno kaj naj bi zajela letošnja proslava. Zastopniki društev so obrazložili kaj pripravljajo in kaj nameravajo prispevati k skupnemu programu. V splošnem je prevladovalo mnenje vseh, naj bi bila celotna proslava izvedena z lastnimi močmi in prizadevanji krajevnih društev in organizacij le za eno prireditev kulturno prosvetnega značaja naj bi povabili Dramo ali Opero iz Ljubljane. Ker veliko pripravljajo, je bilo na sestanku sklenjeno, da bo sestavljen manjši prireditveni odbor, ki bo dokončno izdelal program in poskrbel, da bo v redu izveden.

V program bodo vključene razne športne prireditve in tekmovanja, zaključna tekmovanja sindikalnih moštev, celovečerni koncert domačega pevskega zbora »Galus«, razstava klub fotoamaterjev, kinopredstave za mladino, interne proslave šol in medsebojna tekmovanja, koncert

Velike Lašče praznujejo

(Program proslav)

Sobota, 17. septembra 1960. — Zažiganje kresov, uvod v praznovanje in filmska predstava.

Nedelja, 18. septembra 1960. — Ob 8. uri bo slavnostna seja množičnih organizacij in predstavnikov krajevnih odborov. Ob 9. uri bo otvoritev razstave plemenske živine in tekmovanje strelecev med ekipami strelskih društev. Po razstavi bodo najboljšim živinorejcem podelili nagrade. Sledil bo zabavni program.

so se vršile obvezno vsake tri leta. Velike Lašče s svojo bližnjo in daljnjo okolico so postale zivinorejski bazen, od koder so zivinorejci prodajali plemensko živino v južne kraje države in celo v inozemstvo. V tistih časih še ni bilo umetnega osemenjevanja, zato je bilo prodanih na jug največ plemenskih bikov. Največja povprečna mlečnost, ki je bila dosežena v času med obema vojnama, je bila 2250 kg mleka. Ob priliki omenjenega dosežka je dobila zadruga kot priznanje zvoncec od Zivinorejske zveze.

In ponovno se je zgodilo, da je uničila vse dosežene uspehe druga svetovna vojna. Saj je znano, da je ravno Dolenjska med okupacijo največ trpela. Treba je bilo začeti od začetka. Takoj po osvoboditvi, leta 1945, je bila ponovno ustanovljena samostojna Zivinorejska zadruga, ki se je po reorganizaciji Kmetijskih zadrug preimenovala v

BEOGRAD. — Ves svetovni tisk obširno poroča o odločitvi predsednika Tita, da bo osebno vodil jugoslovansko delegacijo na 15. zasedanju Generalne skupščine OZN. Predsednik Tito je s člani delegacije odpotoval s posebnim vlakom 12. septembra. Potoval je skozi Slovenijo, Trst, Milano v Francijo. V Pariz je prispel 15. septembra, nato pa se je vkrcal na ladjo »Queen Mary«.

NEW DELHI. — Na pobudo Mednarodne banke za obnovo in razvoj so se v Parizu sestali predstavniki ZDA, Velike Britanije, Kanade, Zah. Nemčije in Japonske ter razpravljali o indijskem finančnem položaju in o pomoči, ki naj bi jo nudili Indiji za izpolnitev drugega in za začetek tretjega petletnega plana.

HAVANA. — Kubanski ministriški predsednik Fidel Castro bo vodil delegacijo Kube na bližnjem zasedanju Generalne skupščine.

KAIRO. — Sekretariat konferenca azijsko-afriške solidarnosti je izdal sporočilo, v katerem obsoja Francijo zaradi načrtov za nadaljevanje atomskih poskusov v alžirski puščavi.

MEXICO CITY. — 12. septembra so se pričele proslave 150-letnice neodvisnosti Mehike in bodo trajale 30 dni. Proslavam prisostvujejo tudi predstavniki iz 40 tujih držav.

DŽAKARTA. — Indonezijsko stališče do razorožitve bo v New Yorku na zasedanju Generalne skupščine OZN osebno razložil predsednik Sukarno.

ovitve IX. brigade

Delo ribniškega Partizana

Obvestila Delavskih univerz in klubov

DU RIBNICA

Delavska univerza v Ribnici je za izobraževalno sezono 1960/61 pripravila širok program izobraževanja. Tako namerava prirediti: nižji in višji knjigovodski tečaj, šolo za odrasle, v kateri si lahko posamezniki dopolnijo osnovnošolsko izobrazbo, tečaj esperanto in administrativno-strojepisnj tečaj. Vsi interesi za šolo in razpisane tečaje naj se osebno prijavijo v pisarni DU v Ribnici v dopoldanskih urah v času od 19. do 24. septembra t. l.

so borci skušali dobiti zvezo s Kočevjem, je patrila I. bataljona pri Stalcerjih pobila dva gestapovca in nemškega majorja ter zažgala avtomobil. Decembra 1943. leta se je brigada tri dni borila na Hrvaškem pri Vrbovskem, četrti dan pa je nad 2000 Nemcev in ustašev pogrnala v Ogulin. Januarja naslednjega leta so se borci devete brigade zopet borili pri Ogulinu z ustaško črno legijo. Tedaj je doletela zaslužena kazen tudi krvnika Srbov iz Srbskih Moravic Jozo Posaka, ki je Paveliču za rojstni dan poslal nekaj kilogramov človeških oči! V teh borbah so se zlasti odlikovali Mile Cubrič, Franci Kolar, Avgust Farečnik, Anton Svab, Stefan Rus in drugi... Pri Osilnici se je izkazala udarna četa IX. brigade, ko je pobila dva Nemca in zažgala avto. Tako bi lahko našteali

še borbe pri Ribnici, Pijavi Gorici, Koprivniku, Grosuplju, Tržišču, v Cerkljici in drugih krajih. Vsi preživeli borci se radi s ponosom spominjajo na vse te borbe, posebno radi pa se spominjajo številnih herojev te brigade: Vinka Robeka, Gedže in ostalih. Zelo huđe borbe je brigada vodila z Nemci na črti Ortnek-Gregor, kjer so se spopadli s 3500 Nemci, ki so hoteli na pomoč napadeni nemški postojanki v Kočevju. Tedaj je izgubilo življenje 165 Nemcev, okrog 300 pa je bilo ranjenih. Sedaj, ko je minilo 17 let od ustanovitve brigade, se s ponosom spominjamo vseh preživelih borcev, zlasti pa še tistih, ki so za domovino in za našo osvoboditev darovali najdražje — svoja mlada življenja! Slava njihovemu spominu! Anton Štimec

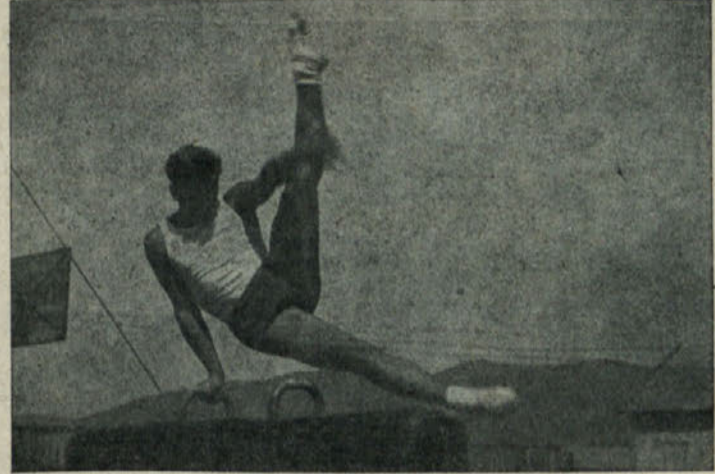
Če pogledamo število članov ribniškega Partizana opazimo, da je

Andrej Gorše na krogih

znatno višje kot je bilo pred leti. To dejstvo je zelo razveseljivo. Škoda je le, da nimajo redne vadbe tudi starejši člani in članice. Z malo dobre volje bi se prav gotovo dalo tudi urediti, saj bi bilo res lepo, da bi bila zasedba večno popolna, od najmlajših do najstarejših članov. Eden glavnih problemov je pomanjkanje vaditeljskega kadra. Nekateri vaditelji so preobremenjeni, toda z dobro voljo in izredno požrtnostjo jim kljub temu uspe, da delo poteka v redu. Zato zaslužijo vse priznanje! Da pa bi jim bilo delo olajšano, bi bilo potrebno, da društvo pošlje nekaj

ji problem bo pozimi, ko je telovadnica zasedena in bodo košarkarji težko dobili vstop v telovadnico. Lepe možnosti za razvoj ima v Ribnici tudi orodna telovadba, žal pa lahko rečemo, da je izgubila precej pristašev. Telovadcev, ki bi se posvetili temu lepemu, toda zelo napornemu športu, je malo; vendar pa ne bi smeli obupati, če jim ne gre vse gladko. Tu je treba mnogo trenirati, rezultat pa se ne pokaže takoj. Društvo je bilo v tej panogi močneje zastopano je na I. slovenskem festivalu v Ljubljani, ko so telovadke mlajšinke in mladinci, sicer pa sta se republikih in državnih prvenstev udeležila le Bav-

Milan Bavdek pri treningu na konju

svojih članov na vaditeljske tečaje. Trenutno je med ribniško mladino največ zanimanja za košarko. Ekipe Partizana nastopa v drugi republiški ligi in dosega kar lepe uspehe. Igrišče za domom, ki je bilo zgrajeno letos, je dobro in omogoča košarkarjem nemoten trening. Več-

dek in Gorše in dosegla nekaj dobrih rezultatov. Poleg tega sta oba že večkrat nastopala za Slovenijo na mladinskih medrepubliških dvobojih. Škoda je le, da je Bavdek po izpahu roke v treningu znatno popustil. J. Kmet

Krajevni urad Velike Lašče

z okolico čestita ob krajevnem prazniku usem delovnim ljudem tega območja

Čestitkam se pridružujejo:

Osnovne organizacije ZB - Osnovne organizacije SZDL - Osnovne organizacije ZK

Trgovsko podjetje „Krim“ Velike Lašče s poslovalnicami: Velike Lašče št. 1 in 2, Rašica, Turjak, Rob in Karlovica. - „Železnina“ Velike Lašče - „Domači izdelki“ Velike Lašče - Kmetijska zadruga Velike Lašče - Kmetijska zadruga Rob - Kmetijska zadruga Turjak - „Angora“ Ljubljana obrat Velike Lašče - KGP Kočevje - Gozdna uprava Velike Lašče ter vse ostale organizacije

AVTO-MOTO DRUŠTVO KOČEVJE PRIREDI 25. sept. 1960 v počastitev občinskega praznika občine Kočevje

terensko ocenjevalno vožnjo

Pokrovitelj prireditve je predsednik ObLO Kočevje Drago Benčina.

Start bo ob 9. uri pred hotelom Pugled. I. kontrola bo v Knežji lipi, II. kontrola v Nemški loki, III. kontrola v Koprivniku. Cilj bo pred hotelom Pugled.

Stroške za gorivo povrne društvo.

N a g r a d e :

mesto	avtomobili	motorji	mopedi
I.	6000 din	6000 din	6000 din
II.	4000 din	4000 din	4000 din
III.	2000 din	2000 din	2000 din

Do desetega mesta bomo podelili diplome.

Prijave sprejemamo do vključno 24. septembra 1960 v pisarni društva (v zgradbi ObLO Kočevje, III. nad.) osebno ali pismeno na naslov AMD Kočevje, Ljubljanska cesta 22 ali pa telefonično na št. 336.

PRAVICO UDELEŽBE imajo vsi prebivalci občine Kočevje, ki imajo vozniška dovoljenja. V primeru izredno slabega vremena (dež) bo prireditve 9. oktobra 1960.

ŠTK-AMD Kočevje

Gibanje prebivalstva

VELIKE LAŠČE

Rodila je Cimperman Štefka, gospodinja iz Sela 6 — dekllico Marinko. Umrl je Cimperman Franc, preuzitkar iz Vrha pri Robu 3, star 76 let.

KOČEVJE

Poročili so se: Zabukovec Janez, krojaški pomočnik iz Slovenske vasi 9, star 24 let in Koruzar Nada, krojaška pomočnica iz Livolda 15, stara 21 let; Novak Ludvik, sipinovodja na Rudniku iz Šalke vasi 43, star 24 let in Vesel Ivana, kuharica iz Zeljn 37, stara 25 let; Pirce Dušan, strojevodja iz Koblarjev 36, star 23 let in Vesel Marija, uslužbenka iz Koblarjev 19, stara 21 let; Belc Alojz, živinorejec iz Kočarjev 1, star 24 let in Fekonja Marija, živinorejka iz Kočarjev 1, stara 20 let. V Ljubljani sta se poročila Knavs Ludvik iz Dolge vasi 21, star 24 let in Kordiš Angela, dešlavka iz Dolge vasi 57, stara 21 let.

V ljubljanski porodnišnici so rodile: Fabijan Nežka iz Slovenske vasi 10 — dekllico Nežko; Fink Ottilia iz Kočevja, Kolodvorska 2 — dekllico Mojco; Kalčević Barbara iz Livolda 38 — dekllico Marijo; Košmrlj Anica iz Kočevja, Podgorška ulica 22 — dečka Tomija; Kotar Terezija iz Kočevja, Podgorška ulica 29 — dekllico Dušico; Leskovšek Jožica iz Kočevja, Trg 3. oktobra

Izdaja in tiska ČZP »Kočevski tiske« v Kočevju. Urejuje uredniški odbor. Odgovorni urednik Janez Merhar. Uredništvo in uprava v Kočevju, Ljubljanska cesta 14 a, telefon uredništva in uprave 3-89. Naročnina je 500 din, polletna 250 din in jo je treba plačati v naprej. Za inozemstvo plačati v naprej. Za inozemstvo 1000 din oziroma 3 ameriške dolarje. Tekoči račun 600-713 pri Komunalni banki Ljubljana, podružnica za Kočevje

15 — dekllico Mojco; Malnar Anica iz Kočevja, Trata 7 — dekllico Bernardo; Markelj Rozalija iz Čateža 10 — dekllico Irma; Mertik Ana iz Slovenske vasi 28 — dečka Jožeta; Nimac Julijana iz Kočevja, Reška cesta 7 a — dekllico Ireno; Novak Marija iz Čateža 8 — dečka Antona; Oberstar Antonija iz Rapoljeva 22 — dekllico Ano; Oberstar Albina iz Kolenče vasi 11 — dečka Vilgota; Podražaj Ana iz Kočevja, Trg 3. oktobra 11 — dečka Jurčka; Prelesnik Metka iz Kočevja, Cankarjeva ulica 1 — dečka Tadeja; Tekavčič Marija iz Mlake 10 — dekllico Nado in Turkovič Marija iz Suhega potoka 9 — dečka Branika.

V ljubljanski bolnišnici je umrl otrok Vidmar — deček brez imena, star dva dni.

KINO

JADRAN, Kočevje: od 16. do 18. septembra francoski cinemascope film »Tisti, ki mora umreti«, 18. in 19. septembra amer. barv. film »Richard Levjesrčnik«, od 20. do 22. septembra ameriški barvni film »Benny Goodman«, od 23. do 25. septembra ameriški barv. cinemascope film »Aleksander Veliki«, 25. in 26. sept. ameriški barvni cinemascope risan film »Dama in potepuh«.

SVOBODA, Rudnik: 17. in 18. sept. jugoslovanski film »Dobri, starj pianino«, 24. in 25. sept. ameriški barvni film »Človek za puško«.

RIBNICA: 17. in 18. septembra sovjetski film »Kapitanova hiša«, 24. in 25. septembra francoski vstavljen film »Njeno življenje«.

SODRAŽICA: 17. in 18. septembra amer. barvni film »Iskaleci«, 24. in 25. septembra sovjetsko-jugoslovanski barvni film »Aleksa Dundič«.

LOŠKI POTOK: 18. septembra češki film »Pokorno javljanje«, 25. septembra sovjetski barvni film »Vasa Zeljeznova«.

DOBREPOLJE: 17. in 18. septembra francosko-jugoslov. barvni cinemascope film »Pazj se, La Tour«, 27. sept. nemški film »Lisi«, 24. in 25. sept. ameriški barvni vstavljen film »Nismo mi angeli«, 28. septembra italijanski film »Kronika revnih ljubincev«.

PONIKVE: 21. septembra nemški film »Lisi«.

VELIKE LAŠČE: 17. in 18. sept. nemški film »Dekle Rosemarie«, 24. in 25. septembra amer. barvni film »Ljubezen popoldne«.

KOČEVSKA REKA: 17. in 18. septembra ameriški film »Grand hotel«, 21. septembra mehški film »Trije pustolovci«, 24. in 25. septembra italijanski barvni film »Mim ljubezni«.

PREDGRAD: 17. in 18. septembra češki film »Volčja jama«, 24. in 25. septembra amer. barvni film »Zlato v džungli«.

BROD NA KOLPI: 17. in 18. sept. ameriški barvni film »Ponos in strast«, 24. in 25. septembra ameriški film »Potemneli angeli«.

OSILNICA: 18. septembra francoski film »To je čas morilcev«.

PRODAM Po ugodni ceni (850.000 din) prodam pri železniški postaji Velike Lašče enodružinsko hišo s hlevom in enim hektarom zemlje. Bajec Ivana

PRODAMO Hišni svet bloka na Rudniku v Kočevju prodam malo rabljen kombiniran električni štedilnik. Vprašati na telefon št. 279.

ČESTITKA Dr. Franju Silcu iz Zamosteca 48 iskreno čestitajo ob promociji starši, bratje, sestre, žena Zlatka s sinčkom ter ostali sorodniki.

OPRAVIČILO Ker so izjave o Lavrič Ljubki z Rudnika, izrečene pred Vidič Zinko, neresnične in prenačljive, se ji opravičujem. Marič Minka, Rudnik

KRŠČANSKI NAUK

(Nadaljevanje in konec)

Sicer pa jaz še sedaj ne razumem, kaj je bilo v teh mojih odgovorih tako smešnega in čemu se je prav predsedujoči profesor tako sladko smejal. Krščanski nauk je bil za mene — kakor je za veliko število kristjanov še dandanes — zbirka raznih čudnih in nenavadnih zgodb in ne vidim, da bi bil to tako smešen greh, če je kdo te pripovedke tako zmešal med seboj, kakor sem to storil jaz. Zares ne vem, kaj bi o krščanstvu več vedel tisti, ki bi znal vse te zgodbe pripovedovati tako po vrsti, kakor so napisane v knjigi.

Ampak, roko na srce, naš katehet se ni zadrževal zgolj pri svetopisemskih zgodbah; posegel je tudi v vsebino Kristusovega nauka in prav zaradi tega bistva smo pomepali malone vsi do zadnjega. Tako nam je na primer dolgo in obširno govoril o temeljnih načelih Kristusovega nauka. Mi smo zelo pazljivo spremljali njegova predavanja, t. j. zelo pazljivo smo opazovali vsako kretnjo njegovih rok, boječ se, da koga ne ošvrkne.

Prihodnjo uro se je seveda prepletalo vse tisto, kar smo bili slišali v zadnji uri.

»Kaj je prvo temeljno načelo Kristusovega nauka?« vpraša gospod katehet prvega med nami, s katerim se sreča njegov pogled.

Tisti grešnik vstane in molči, ko da so mu usta zalita. Kateheta se že loteva jeza in ponovi vprašanje.

Dijak vztrajno molči, vztrajno kot prvi kristjani pred sodiščem tiranov.

»Kaj je prvo načelo Kristusovega nauka, butec?« ponavlja jezo katehet in prsti se mu že stiskajo v pest.

Ko pa dijak le ne odgovori, zarjove:

»Usmiljenje!« in tako neusmiljeno trešči dijaka po glavi, da se mu kar zabliska pred očmi.

Tedaj se katehet obrne k drugemu:

»Povej mi, katero je temeljno načelo Kristusovega nauka?«

Ta grešnik se praska za ušesom in oreza s pogledom, da bi po kretnji katehetove roke videl, s ka-

tere stran ga bo plosnilo drugo načelo Kristusovega nauka.

»Ljubene do bližnjega, osel!« se zadre katehet, ko ne dobi odgovora, grešnik si pa otipava nos, da bi videl, če načelo ljubezni do bližnjega ni rdeče pobarvano.

Tretji dijak seveda tudi molči na vprašanje: kaj je tretje temeljno načelo Kristusovega nauka.

»Velikodušnost, capin, velikodušnost!« se dere katehet in vleče za grešnikova ušesa, ko da je popadel konec naramnice.

Ostali smo koprneli od strahu. Štirinajset nas je v razredu in če ima Kristusov nauk slučajno štiriinšestdeset temeljnih načel, vidimo, da bomo poginili vsi kakor prvi mučenici, ki so jih vrgli v areno na milost in nemilost divjim zverem.

Vidite, v takih okoliščinah sem se ogrel za poganstvo in obžaloval, da nismo ostali v tej veri. Prijči: čim več je bogov, tem manj je temeljnih načel; drugič: več bogov ne more biti nikdar tako nevarnih kakor en sam bog; tretjič: če bi bili pogani, bi v gimnazijah ne učili krščanskega nauka.

IZ NAŠIH KRAJEV

Razstava živine v Laščah

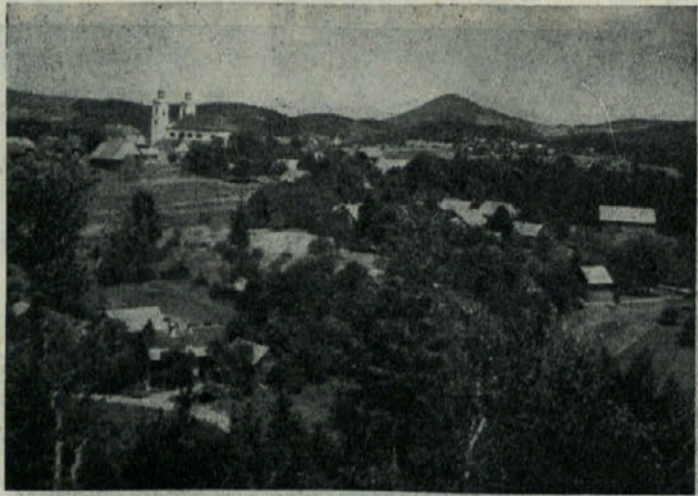
(Nadaljevanje s 1. strani)
 teto do 7000 litrov. Namen mlekarne bo priskočiti ljubljani na pomoč z dovozom mleka, kadar bodo nastopile v preskrbi kritične meje. Sicer pa bo mlekarne tako opremljena, da bo lahko izdelovala različne vrste sira, med drugim tudi sire s kulturnimi plesni, ker so na terenu samem, s podzemsko jamo s stalno temperaturo in primerno vlago, dani vsi najidealnejši pogoji za tako proizvodnjo.

Seveda se bo nedeljska razstava nekoliko razlikovala od prejšnjih. Zadruga se je postavila na stališče, da ne gre, da bi poedinji živinorejce razstavili po pet ali tudi po več glav, čeprav ima njegova živina za razstavo vse pogoje. Zadržnik bo mogel razstaviti največ dva repa, zato da bo razstava množičnejša po številu sodelujočih članov, ne po številu glav, čeprav bo zato mogoče nekoliko trpela kvaliteta.

Vseeno bodo prišli ljubitelji lepe živine na svoj račun. Razstavljenih bo sicer samo 220 glav (145 krav in 75 telic!), vendar bodo med njimi primeri, kakor krava stara 7

let, katere triletno povprečje znaša 4614 kg mleka s povprečno tolačno 3,63 %. Njena laktacija v letih 1958/1959 je znašala 5869 kg mleka s povprečno tolačno 3,69 %. Ker bo podobnih primerov več, bo kon-

kurenca vsekakor zanimiva. Živinorejski odsek velikokolaške Kmetijske zadruge vabi, da si v nedeljo ogledajo peto razstavo plemenske živine vsi zadržniki, živinorejci in ljubitelji lepe živine.

Velike Lašče

Kolpska dolina in njeni ljudje

V Kužlju je odzvonilo poldan. Ko smo zavili v vas, je bilo vse tiho in mirno. Ljudje so se po napornem delu vrnili h kosilu. Na koncu vasi je suhljata ženica zajemala vodo.

»Dober dan, ste od daleč?«
 »Z vseh vetrov, mamica, Dolenjci, Gorenjci in Notranjci!«

»Se boste kaj zadržali pri nas?«
 »Da, dva, tri dni. Lepo je v vaših krajih.«

»Da, da, toda od lepote se ne živi!«

Nismo je dalje spraševali, njene žuljave roke so vse povedale.

Trda si, Kolpska dolina, skromna zemlja, s katero si pokrita, skoro več jemlje, kot daje. Tvoji otroci te zapuščajo in odhajajo v Ljubljano, Kočevje, Čabar... Tam brnijo stroji, tam je delo, tam je kruh...

Kljub trdemu delu in skromnemu zaslužku so ti ljudje globoko zakoreninjeni v kolpski prod, ki ga pristlijo, da jim da kruh, pa čeprav koruznega. Kruh je le. Vi-harni časi in trdo delo so zapustili na njihovih obrazih poteze, iz katerih človek razbere, da jim ni bilo nič prizanešeno.

»Dva sinova sem izgubila v vojni, pravi Bauerjeva mama iz Kužlja, dvakrat nam je že propadel dom nad glavo, veliko smo pretrpeli, sedaj bi radi živeli v miru... Pravijo, da bodo gradili pri nas elektrarno?«

Ničesar se ne boje, trdini in izklesani ljudje! Trdnosti so kot stena nad Kolpo, po srcu pa dobri in ustrežljivi.

Teško smo se ločili od teh lepih krajev in od dobrih ljudi, vsi trd-

no prepričani, da se še vrnemo. Prav bi bilo, da bi to krasno dolino izkoristili za odmor naših delovnih ljudi, prav bi bilo, da bi olepšali v tej dolini življenje tistim, ki so se odločili, da bodo živeli ob Kolpi... Gozdov je precej,

pa tudi vsi drugi pogoji za razvoj lesno-predelovalne industrije so ugodni.

Tako bi ljudem dali delo, kruh, tuda, doma, ob sinji Kolpi, da ne bi bila lena le Kolpska dolina, temveč tudi življenje v njej... I. Z.

Za SMEH in DOBRO VOLJO

Brez besed...

»Mejdan, krovec imamo pa res lep razgled!«

— ZDRAVILO

Zdravnik pacientu: »Po pravici povejte, ali je zdravilo pomagalo — jaz imam namreč iste težave.«

— NOVI ČLOVEK

Janez ga rad pije. Vsako noč se vrača domov pošteno natreskan. Nekega dne pa reče ženi: »Ne bom več pil. Od danes naprej bom nov človek!« — Žena mu verjame, toda še isto noč se Janez po vseh štirih komaj priplazi domov. — Žena nesrečna zahteva: »Res sem ti verjela, da boš postal nov človek.« — Janez žalostno zastoka in izjeclja: »Vraga, pa taka smola! Novi človek tudi piše!«

— V NORIŠNICI

»Kaj delaš?«
 »Pišem pismo.«
 »Komu?«
 »Sebi.«
 »Kaj si pa pišeš?«
 »Ne vem, še nisem dobil pisma, da bi ga prebral.«

— STUDENTOVSKA

Profesor: Kaj je temperatura?
 Student: Temperatura je... je... je raztezanje in krčenje.
 Profesor: Povejte primer.
 Student: Pozimi je dan krajši, ker je mrzlo, poleti pa daljši, ker je vroče.

Zastave so spuščene

Olimpijski ogenj je zopet ugasnjen. Spuščenih je 85 zastav držav sodelujočenk XVII. olimpijskih iger v Rimu, na katerih so se borili mladeniči in dekleta za najvišje dosežke v neštetihih športnih panogah predvidenih v programu olimpiade. Potihnilo je vrvenje pri televizorjih, vsi pa pričakujemo podrobnejših analiz strokovnjakov o uspehih in neuspehih, predvsem naših športnikov.

Največ uspehov je imela SSSR, zatem ZDA, Nemčija, Anglija itd. Veliko je bilo držav, ki niso prejele olimpijskih medalj, medtem ko so prejeli naši športniki eno zlato za nogomet in eno srebrno za rokoborbo. Tako smo se uvrstili nekako na 20. mesto med sodelujočimi državami. Poleg tega je bilo še nekaj vidnih uspehov naših športnikov v močni svetovni konkurenci. Cerar 8. mesto v skupni oceni telovadcev in 5. mesto na drugo, košarkarji odlično 6. mesto. Zvonko Bežjak se je uvrstil med šest najboljših metalcev kladiva na svetu; tudi kolesar Janez Zirovnik je dosegel v težki vožnji 8. mesto itd. Bilo je še več takih uspehov, ki so predstavliali osebene in državne rekorde naših športnikov, vendar je bilo to premalo, da bi resneje posegli v to veliko borbo.

Že no dosedanjih ugotovitvah s tako bilanco ne moremo biti zadovoljni, ker ni stvarni odraz naših možnosti. Naša športna baza je masovnost mladine, ki je talentirana in se zanima za šport, a kljub temu nimamo zadostne kvalitete

izbire. Čeravno se družba prizadeva in vlaga velike napore za popravo tega stanja, do sedaj nismo uspeli. Vsa teža je ostala na poedincah, ki že leta in leta branijo v mednarodni areni naše barve. Tako pride velikokrat do razočaranja in presenečenja, ker često za nas odlični rezultati niso zadostni za mednarodni prestiž. Pričetji bi bilo treba takoj z rednim delom in vse usmerjati v to, da bi se dobilo večjo kvaliteto, ker le tako si lahko obetamo čez štiri leta v Tokiu več uspeha, kot smo ga imeli sedaj v Rimu.

Petit na 10 in pol cicero

Točno opoldne

Verjamete, da lahko nekdo nekaj reče, ne da bi lagal? Verjamete, da lahko nekdo laže, ne da bi kaj rekel?

Točno opoldne sem sedel na vrtu neke restavracije. Točno opoldne sem ju zagledal pri sosednji mizi.

Točno opoldne mi je natakark prinesel limonado, čeprav sem ju naročil že ob enajstih.

Za mojimi hrbtom je sedel mlad fant. V levem žepu sukničja je imel pronožo za sprejem v študentsko naselje, pred seboj na mizi pa porcijo sladoleda. Iz desnega žepa je potegnil Primorski dnevnik. Istočasno mu je, ne da bi opazil, iz istega žepa padel Indeks predavanj in odprti obležal na peščenih tleh. Medtem, ko je on bral horoskop, sem jaz pobral indeks in ga pregledal. Strani z »naslovni predavanj in vaj« so bile domala popisane. Listi z oznako »podatki o izpitihi« so bili prazni. Fluorografirani je bil trikrat. Uradnih zabeležk ni bilo. Indeks sem položil tja, kjer sem ga dobil. On je zaklel, zgnzil časopis vstaj in hotel oditi.

»Tole je Vaše, če se ne motim,« sem pokazal na indeks.
 »Hvala,« je dejal. »Včasih se čudim, za kaj sem se rodil?« Pogledal me je.

»Spoznali boste,« sem mu rekel namesto pozdrava.

Odšel je, ne da bi plačal račun. To se je zgodilo točno opoldne.

Onadva pri sosednji mizi sta govorila zelo glasno. On ji je nekaj dopovedoval, ona se mu je samo smejala. Slišal sem, ko ji je rekel, da jo ljubi. Ona mu je odgovorila, da mu ne verjame. Udaril jo je v obraz in odšel. Ona je ostala, jokala in plačala račun. Tudi to se je zgodilo točno opoldne.

Toliko stvari se zgodi točno opoldne.

»Kadar bom umrl, bi rad točno opoldne.«

»Kaj ste rekli?«, me je vprašal natakark, ko je postavil limonado na mizo.

»Nič, le mislil sem naglas.«

Leopold Šega

Sindikalne športne prireditve

Kakor vsako leto bodo tudi letos sindikalne športne prireditve. Pričele se bodo v drugi polovici tega meseca, tako da bodo končna tekmovalna sodelovanja v programu proslav občinskega praznika.

V naši občini kolektivni sicer še nimajo telesno vzgojnih klubov, pač pa za to nalogo skrbijo sindikalne podružnice. Zaželjeno bi bilo, da bi redno vadili v kolektivih predvsem razvedrilni šport. Velik napredek je v tem že narejen. Kolektivni imajo pri svojih delovnih objektih že športna igrišča, kjer se razvijajo med delovnimi odmorom mladina. V to področje naj bi posegla občinska zveza za telesno vzgojo in pomagala s svojimi strokovnjaki, seveda bi morala sama zveza najprej oživeti in pričeti z odgovornim delom na polju telesne vzgoje na področju občine. Člani občinske zveze za telesno vzgojo naj bi o tem resno premislili.

Razlika od dosedanjih sindikalnih tekmovalj bo v tem letu ta, da bo program razširjen tudi na razvedrilne športe, kot balinanje,

turno kolesarjenje, vožnja z mopedi in igranje biljarda, poleg običajnih tekmovalnih panog — nogomet, odbojka, streljanje, namizni tenis in šah. V tem letu bo dodano še tekmovalje v atletiki in tenisu. Torej pester program, za katerega so se kolektivni v velikem številu že pripravili.

Za pomoč k izvedbi organizacije bo dal TVD Partizan Kočevje na razpolago svoj sodniški zbor in člani načelstva za strokovno pomoč. Tekmovalna komisija pri Občinskem sindikalnem svetu bo poskrbela, da bodo vsa tekmovalja v duhu načel Prvega kongresa za telesno kulturo, ki je bil v Beogradu, t. j. da bodo potekala tovariško ter v prijateljskem vzdušju mladih športnikov vseh kolektivov.

VREME

Vreme bo precej nestalno s pogostimi padavinami. Okrog 21. sept. lahko pričakujemo večje padavine z močno ohladitvijo.

ZLOČINCI

15 posebne vrste

»Opazovali so tri enake ali podobne primere. Eden od teh primerov je bil zdravjen alopatsko, drugi pa homeopatsko, medtem ko so tretjemu zdravili rane, ne da bi dobil kakršnakoli zdravila. Rob rane je bil nepoškodovan. Zdravljen je bil z obkladki ali na način, kakor je pač zahteval primer. Takšna so bila zdravnikova navodila. Pokazalo se je, da so se pacienti pogosto hitreje opomogli brez zdravil, to je brez tablet, injekcij itd. Poskusi te vrste so trajali nekaj tednov in če lahko kot nestrokovnjak sodim po mojih zapažanjih, zdravniki niso bili zadovoljni s poskusi.«

Mimogrede moram poudariti, da so zdravili ne le večino ran na ta način, ampak tudi notranje bolezni.«

Glavni namen je bil ugotoviti, če so homeopatske droge prav tako uspešne pri preprečevanju bolezni, ki je bila izredno razširjena v taborišču. Homeopatska zdravila niso delovala niti na potek bolezni.

Nevarnost, ki je obstajala v teh poskusnih okužbah, je v izvlečku iz zasliševanja priče.

Vprašanje: Dejali ste, da je bila ena skupina, to je prva skupina, sestavljena iz desetih Nemcev. Koliko mrtvih je bilo v tej skupini?
 Odgovor: Od teh, kolikor se spominjam, jih je umrlo sedem.

Vprašanje: Govorili ste nam o drugi skupini, ki je štela 40 duhovnikov. Koliko jih je umrlo v tej skupini?
 Odgovor: Videl sem spisek preživelih in po tem spisku je verjetno umrlo kakih 12 duhovnikov ali patrov.

Od teh poskusnih oseb je bila ena skupina zdravljena s sulfamidom, druga pa s homeopatskim preparati.

POSKUSI Z YPERITOM (GORČIČNIM PLINOM)

Po nalogu Vrhovnega poveljstva oboroženih sil so bili delani poskusi z gorčičnim plinom od septembra 1939 do aprila 1945 v Saksenhansnu in Netzweiler-Struthofu. Namen teh proučevanj je bil najti najboljše ukrepe za zdravljenje poškodb nastalih zaradi gorčičnega plina. O poskusih, pa tudi o metodah, ki so jih uporabljali, obstajajo dokumentirani dokazi pa tudi izjave očitvidcev.

V mapi z obtožnico je tudi dokument, poročilo dr. Sonntaga o osmih primerih »Oil-O« poškodb in njihovo zdravljenje z zdravili H in F, datiran z 22. decembra 1939. Objavljamo te-le odstavce:

»Da bi imeli kar najširšo osnovo za presojanje pri relativno majhnem številu primerov, smo napravili rane na obeh rokah. »O je-O« je bilo uporabljeno na površini veliki pol dolarja in se je sušilo na zraku 30 minut. Po tem je bila roka previta. Tretjega dne je bila pri primerih 1 in 4, četrtega dne pa pri primerih 7 in 8, zastrupljena leva roka. Pomešana flora streptokokov in pnevmokokov je bila vrta v roko pod odprtim mehurjem ali hrasto.

Zastrupitev z mešanimi sloji streptokokov in pnevmokokov, napravljena v primerih 1, 4, 7 in 8, je do neke mere različno delovala. Primer 1, je kazal sliko septične zastrupitve z visoko temperaturo, mrzlico, otekanjem lokalnih žlez in vranice. V primerih 4, 7 in 8 so bile zaznamovane zmerne temperature. V krvi ni bilo najti klic. Pege so se pokazale šele po dveh ali štirih tednih. V vseh primerih smo našli streptokoke in staphylokoke. V osmem primeru tudi pnevmokoke.«

Nadaljne poskuse z yperitom je vodil profesor anatomije na državnem vseučilišču v Strassburgu dr. August Hirt in neki Wimmer, kandidat za doktorski naslov in sicer, najprej na živalih, nato pa na zapornikih koncentracijskega taborišča Netzweiler. Ti poskusi na ljudeh so opisani v pismih, ki jih je izvršni sekretar »Ahnenerbe« pisal prof. Hirtu. Med drugim tudi tole:

»Predvsem bi državni voditelj SS rad slišal nekatere podrobnosti o vas in vaših poskusih z gorčičnim plinom. Morda bi lahko napisali kratko, tajno poročilo državnemu voditelju SS o vaših poskusih z gorčičnim plinom.«

Ko je državni voditelj SS dobil to tajno poročilo, je izdal odobrenje za poskuse SS kapetanu Hirtu, in sicer 13. julija 1942.

Točno je opisal te poskuse priča Ferdinand Holl, ki je bil 1. 1942 in 1943 paznik zapornikov bolniškega oddelka.

»Sredi oktobra, ko je »Ahnenerbe« vse pripravila, je izbral prof. Hirt nekaj zapornikov, ki so bili še kreпки, se pravi, da so izgledali zdravi, in jih vzel v svoj oddelk. To sta bili dve sobi, v vsako je spravil 15 ljudi. Te so najprej kaka dva tedna hranili s SS hrano, nato pa preselili v patološki oddelk, kjer so bili opravljeni prvi poskusi s tekočim plinom. Preden je dal injekcije je govoril zapornikom, da bi bilo koristno, če bi se kateri od njih prostovoljno javil, saj se bo on zavzel pri Himmlerju za njegovo osvoboditev. Toda ljudje v taborišču so že slišali za poskuse v drugih taboriščih. Pri nas ni bilo prostovoljcev. Zaradi tega so jih enostavno določili.«

Prvim poskusom je prisostvoval prof. Hirt, nato pa tisti nemški letalski častnik, ki je poskuse vodil. Ujetniki so bili goli do kože. V laboratorij so vstopali drug za drugim. Jaz sem moral držati njihove roke. Vanje je bila vrta kapljica te tekočine, kakih 10 cm nad laktom. Pacienti so morali nato v sosednjo sobo, kjer so stali z razširjenimi rokami eno uro. Po desetih urah, morda nekoliko kasneje, so se začele kazati opekline po celotnem telesu. Opekline so se pojavile povsod tam, kamor so prišle pare tega plina. Nekateri so oslepli. Bolečine so bile tako hude, da se ni dalo stati v bližini teh bolnikov. Poškodovana in opečena mesta bolnikov so bila dnevno fotografirana. Peti ali šest dan smo imeli prvi smrtni primer. Takrat so vozili mrtvece v Strassburg, ker v taborišču še nismo imeli krematorija. Toda tega mrtveca so vrnili in raztelesili v »Ahnenerbe« bolnišnici. Pljuča in notranji organi so bili popolnoma raztržiti. V nekaj naslednjih dneh je umrlo še sedem ljudi. Zdravljenje ostalih je trajalo dva meseca, dokler niso bili do neke mere sposobni potovati. Potem so jih premeštili v druga taborišča.«